

Informatīvais ziņojums par iekšējā audita darbību ministrijās un iestādēs 2014.gadā

Informatīvā ziņojuma mērķis ir informēt Ministru kabinetu (turpmāk arī – MK) par iekšējā audita struktūrvienību darbību ministrijās un iestādēs 2014.gadā, iekļaujot viedokli par iekšējās kontroles sistēmu ministrijās un iestādēs¹.

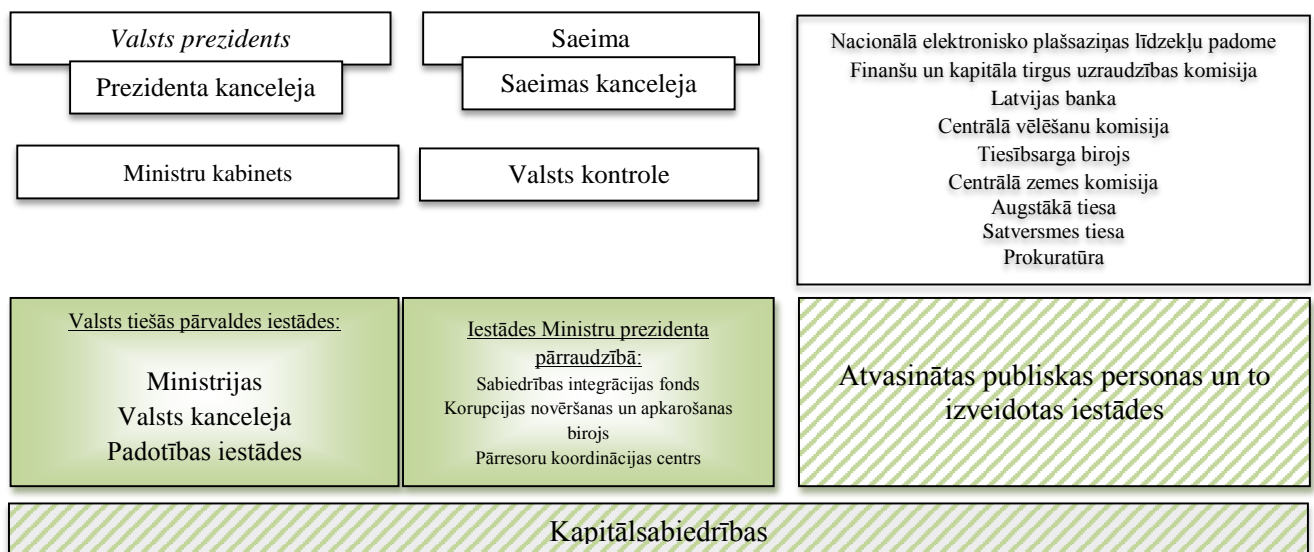
Viedoklis par iekšējās kontroles sistēmas darbību ministrijās un iestādēs

Iekšējā audita politikas mērķis ir sniegt pārliecību par iekšējās kontroles sistēmas darbību Ministru prezidentam tieši padotajās iestādēs, ministrijās un to padotības iestādēs².

Ministrijas valsts sekretārs un iestādes vadītājs nodrošina iekšējās kontroles sistēmas izveidošanu, pārraudzību un uzlabošanu³, ievērojot iekšējās kontroles sistēmas pamatprasības tiešās valsts pārvaldes iestādēs⁴.

Iekšējais auditors sniedz neatkarīgu un objektīvu iekšējās kontroles sistēmas novērtējumu, lai pilnveidotu iekšējās kontroles sistēmas darbību⁵.

Atbilstoši Iekšējā audita likumam iekšējā audita darba apjomā ir Ministru prezidentam tieši padotās institūcijas un ministram padotās institūcijas (1.attēls).

	<i>Institūcijas uz kurām attiecas Iekšējā audita likums</i>
	<i>Institūcijas uz kurām Iekšējā audita likums attiecas pastarpināti</i>
	<i>Institūcijas uz kurām Iekšējā audita likums neattiecas</i>

1. attēls. Iekšējā audita funkcijas aptvērums atbilstoši Iekšējā audita likumam

Vienlaikus iekšējam auditam ir tiesības auditēt atvasinātas publiskas personas un privātpersonas, kuras saņēmušas attiecīgi Eiropas Savienības

¹ Iekšējā audita likuma 10.panta otrās daļas 1.punkts.

² Iekšējā audita likuma 10.panta pirmā daļa.

³ Iekšējā audita likuma 4.pants.

⁴ Ministru kabineta 2012.gada 8.maija noteikumi Nr.326 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs".

⁵ Iekšējā audita likuma 1.pants.

(turpmāk – ES) finansēto programmu un projektu vai ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļus vai valsts budžeta līdzekļus. Dažos gadījumos iekšējā audita darba apjomā ir iekļautas kapitālsabiedrības.

Atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 17.jūlija noteikumiem Nr.385 "Iekšējā audita veikšanas un novērtēšanas kārtība" ir noteiktas prasības iekšējā audita vides veidošanā, piemērojot funkcionālu pieeju, un ieviesta sistematizēta pieeja kopējā viedokļa par iekšējās kontroles sistēmu sniegšanai, kas paredz piecu gadu periodā atbilstoši noteiktajai prioritātei aptvert attiecīgās audita struktūrvienības darba apjomā ietvertās sistēmas un sniegt viedokli par tām.

Ievērojot, ka valsts pārvalde ir organizēta vienotā sistēmā un Ministru kabineta vadībā pilda izpildvaras funkcijas, Finanšu ministrija sadarbībā ar iestāžu iekšējā audita struktūrvienībām sistematizēja iekšējā audita vidē iekļautās sistēmas atbilstoši iestāžu nolikumos un Valsts pārvaldes iekārtas likumā deleģētajām funkcijām, uzdevumiem un apkopoja vienotā iekšējā audita vides struktūrā (1.pielikums).

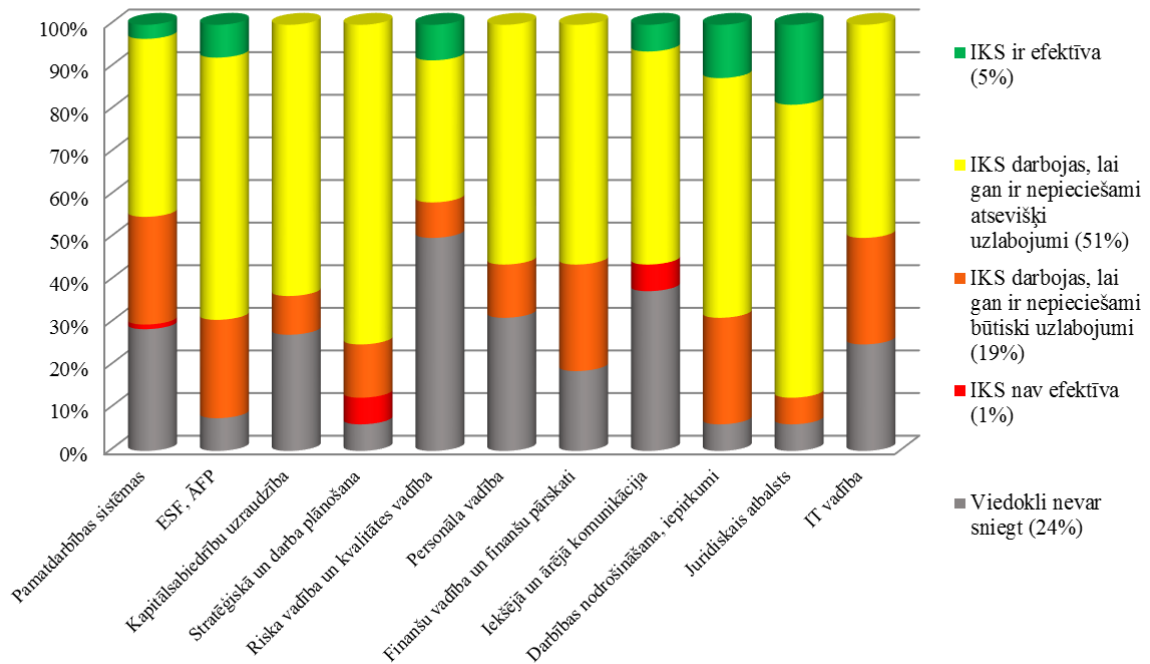
Kopējais viedoklis par valsts pārvaldes iekšējo kontroles sistēmu izteikts, analizējot iekšējo auditoru sniegto viedokli par iekšējo kontroles sistēmu, Valsts kontroles revīziju rezultātus, ieteikumu ieviešanu, sistēmu auditēšanas biežumu atbilstoši noteiktajai prioritātei un iekšējā audita darbības novērtēšanas rezultātus.

Atbilstoši iekšējā audita stratēģiskajos plānos noteiktajām prioritātēm un iekšējā audita gada plāniem, pārskata gadā iekšējie auditori veica 204 iekšējus auditus, tai skaitā, 55% ministriju un iestāžu pamatdarbības funkcijām, 23% - vadības un atbalsta funkcijām un 22% ES finansēto programmu un projektu un ārvalstu finanšu palīdzības projektu vadības funkcijām. Veikto iekšējo auditu rezultātā:

- vienkāršoti iestādes procesi, optimizēti personālrесursi, mazināts administratīvais slogs;
- pilnveidots politikas plānošanas, īstenošanas un uzraudzības process, izvirzot stratēģiski pamatotākus mērķus un rezultatīvos rādītājus un nodrošinot efektīvāku politikas ieviešanas uzraudzību;
- pilnveidotas kontroles normatīvo aktu izstrādes un virzības jomā, tai skaitā, lai veicinātu savlaicīgu un kvalitatīvu sabiedrības līdzdalību normatīvo aktu izstrādē, kā arī lai mazinātu funkciju dublēšanos.

Kopumā viedoklis tiek sniegts par 76% valsts pārvaldē īstenotajām funkcijām, uzdevumiem un saskaņā ar noteiktajām viedokļa izteikšanas kategorijām⁶ 5% funkcijām un uzdevumiem iekšējās kontroles sistēma novērtēta kā efektīva; 51% - sistēma darbojas, lai gan ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi; 19% - sistēma darbojas, lai gan ir nepieciešami būtiski uzlabojumi; 1% - sistēma nav efektīva (2.attēls).

⁶ Ministru kabineta 2013.gada 9.jūlija noteikumu Nr.385 "Iekšējā audita veikšanas un novērtēšanas kārtība" 96.punkts FMZino_260615_ia; Informatīvais ziņojums par iekšējā audita darbību ministrijās un iestādēs 2014.gadā

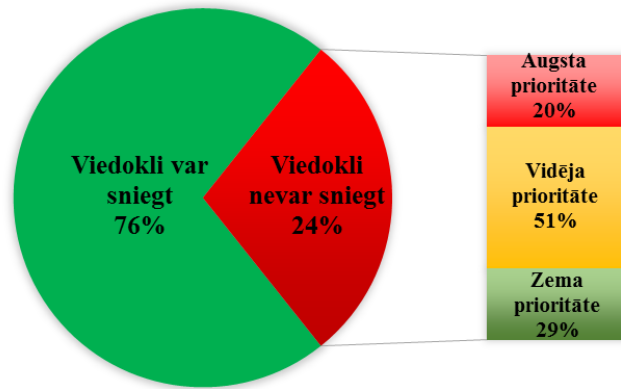
2.attēls. Iekšējās kontroles novērtējums sistēmu griezumā

Analizējot iekšējo auditoru izteiktā viedokļa pamatojumu, Finanšu ministrija uzskata, ka par 26% valsts pārvaldē īstenotajām funkcijām un uzdevumiem iekšējo auditoru izteiktais viedoklis nesniedz pietiekamu pārliecības līmeni. Saskaņā ar piesardzības principu ierobežotais viedoklis tika attiecināts uz sistēmām, par kurām viedoklis tika sniegts balstoties uz konsultācijām, dažāda veida pārbaudēm, ierobežota apjoma vai nepabeigtiem iekšējiem auditiem, ārējiem auditiem, jo šāda veida rezultāti nesniedz pietiekamu pārliecību par būtisko risku esamību un pārvaldību, nenodrošina iespēju sniegt iekšējās kontroles sistēmas novērtējumu pilnā apjomā un saskaņā ar iekšējā audita darba būtību.

Viens no galvenajiem iekšējā audita mērķiem ir atklāt un veicināt trūkumu novēršanu iekšējās kontroles sistēmā, prioritāri pievēršoties augsta riska jomām. Kopumā nevar sniegt viedokli par 26% valsts pārvaldē īstenotajām funkcijām un uzdevumiem tai skaitā, 20% augstas prioritātes sistēmām un 51% vidējas prioritātes sistēmām (3.attēls). Vairākos gadījumos minētie rezultāti ir saistīti ar iekšējā audita struktūrvienību nepietiekamiem resursiem noteiktās stratēģijas īstenošanai, kuru sakarā:

- nav ievērots auditēšanas biežums;
- iekšējie auditi nav veikti vai veikti tikai par daļu no sistēmas;
- atsevišķām sistēmām auditi ir uzsākti, bet nav pabeigti, līdz ar to iekšējās kontroles novērtējuma nav.

Ir arī gadījumi, kad iekšējais auditors nevar sniegt viedokli par iekšējā audita vidē iekļautām jaunām sistēmām.

3.attēls. Iekšējā audita vides segums pārskata gadā, %

Vienlaikus Finanšu ministrija vērš uzmanību, ka lielākajā daļā iestāžu nebija iespējams sniegt viedokli par riska vadības jautājumiem, lai gan atbilstoši Ministru kabineta 2012.gada 8.maija noteikumu Nr.326 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs" 3.punktam, iekšējās kontroles sistēmas izveidošana, uzraudzība un uzlabošana ir īstenojama, paredzot nepieciešamo risku vadības, uzraudzības, kontroles un pārvaldības pasākumu kopumu.

Pēc Finanšu ministrijas domām arī nākamajos pārskata gados ir ietekmēta spēja sniegt viedokli par iekšējās kontroles sistēmu, jo atsevišķu iekšējā audita struktūrvienību rīcībā nav pietiekami resursi noteiktās stratēģijas īstenošanai, plāna izpildei nepieciešamās iekšējā audita dienas ir novērtētas pārāk optimistiski, kā arī atsevišķos gadījumos paveiktā darba apjoms nav pietiekams, lai nepieciešamajā apjomā gūtu pārliecību nozīmīgās darbības jomās vai jomās, kuras atbilstoši to riska novērtējumam⁷ noteiktas ar augstāku auditēšanas prioritāti (biežumu).

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem pārskata gadiem iekšējie auditori pievērš lielāku uzmanību augstas un vidējas prioritātes sistēmu auditēšanai, tomēr Finanšu ministrijas veiktā iekšējā audita gada plānu aktualizācijas analīze norāda, ka daudzos gadījumos, aktualizējot gada plānus, tiek izslēgti augstas un vidējas prioritātes iekšējie auditi vienlaikus auditējot zemas prioritātes iekšējus auditus. Konstatēti gadījumi, kad augstas un vidējas prioritātes sistēmas auditētas tikai 2008. un 2009.gadā.

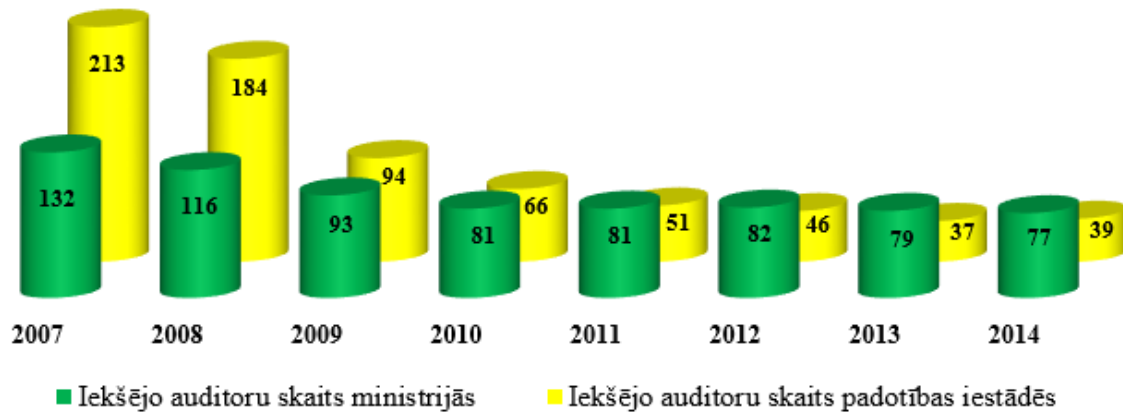
Iekšējā audita struktūrvienību darbības rādītāju analīze

Iekšējā audita struktūrvienību veido Ministru prezidentam tieši padotajās institūcijās un ministrijās. Iekšējā audita sistēmu, tai skaitā, Iekšējā audita struktūrvienības izveidošanas nepieciešamību padotības iestādēs nosaka Ministru prezidents viņam tieši padotajās institūcijās un ministrs viņam padotajās institūcijās.

⁷ Ministru kabineta 2013.gada 9.jūlija noteikumu Nr.385 "Iekšējā audita veikšanas un novērtēšanas kārtība" 22., 28., 31.punkts FMZino_260615_ia; Informatīvais ziņojums par iekšējā audita darbību ministrijās un iestādēs 2014.gadā

Pārskata gadā darbojās 24 iekšējā audita struktūrvienības ar 110 auditoriem (no 116 amata vietām 5% bija vakantas vai ilgstošā prombūtnē) – 13 ministrijās un 8 padotībā esošajās iestādēs, Valsts kancelejā, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā un Sabiedrības integrācijas fondā. Pārresoru koordinācijas centrā iekšējā audita funkciju nodrošināja Valsts kancelejas iekšējais audits.

Kopš 2008.gada valsts pārvaldē ir veikta pilnīga vai daļēja iekšējā audita funkcijas centralizācija ministriju līmenī, vienlaikus samazinot iekšējo auditoru skaitu un optimizācijas process ir apstājies tikai 2014.gadā (4.attēls).

4.attēls. Iekšējo auditoru štata vietu skaits ministrijās un iestādēs

Salīdzinot iestāžu atbildībā esošo funkciju un uzdevumu apjomu, kā arī budžeta izpildes un bilances datus ar iekšējā audita struktūrvienību darbinieku skaitu, var secināt, ka ministrijās un iestādēs iekšējā audita personāla apjoms nav proporcionāls esošajam darba apjomam.

Katru pārskata gadu iekšējie auditori veic darba izpildes un rādītāju analīzi⁸, kas apkopoti 2.pielikumā.

Personāla kvalifikāciju raksturo tā pieredze un kompetence.

Saglabājoties augstai personāla mainībai iekšējo auditoru vidējais darba pieredzes laiks auditā pārskata gadā ir saglabājies 8 gadu līmenī. Izstrādājot iekšējā audita struktūrvienības stratēģisko plānu, tajā ietver arī mācību vajadzības, kas izriet no nepieciešamajām zināšanām un prasmēm iekšējā audita vidē noteikto sistēmu auditēšanai. Nepieciešamo personāla resursu kompetenču vērtējumi iekšējā audita struktūrvienībās pārsvarā norādīti kā pietiekami, lai veiktu iekšējus auditus iekšējā audita vidē noteiktajās sistēmās, izņemot informācijas tehnoloģijas (turpmāk – IT) jomu. Atsevišķās iekšējā audita struktūrvienībās (piemēram, Aizsardzības ministrijā, Valsts ieņēmumu dienestā) piesaistīti pamatdarbības eksperti, kas atzīmējama kā labā prakse, lai nodrošinātu iekšējā audita struktūrvienībai nepieciešamās zināšanas pamatdarbības sistēmu auditu veikšanai. Pārskata gadā iekšējie auditori noteica mācību vajadzības šādās jomās: 35% - iekšējā audita process, 31% - vadības un atbalsta funkciju auditēšana, 18% - pamatdarbības jautājumu auditēšana, t.sk., politiku novērtēšana, 11% - vispārējās prasmes un 5% - ES fondu joma.

⁸ Ministru kabineta 2013.gada 9.jūlija noteikumu Nr.385 "Iekšējā audita veikšanas un novērtēšanas kārtība" 88.punkts FMZino_260615_ia; Informatīvais ziņojums par iekšējā audita darbību ministrijās un iestādēs 2014.gadā

Lai mērķtiecīgāk koordinētu iekšējo auditoru mācības un profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu, Finanšu ministrija plāno attīstīt valsts pārvaldes iekšējo auditoru kopējo kompetenču karti. Šis instruments palīdzēs precīzāk novērtēt iekšējo auditoru zināšanu jomas, mērķtiecīgāk sagatavot pasūtījumus Valsts administrācijas skolai mācību kursu organizēšanai, Finanšu ministrijai sagatavot uz konkrētām iekšējo auditoru vajadzībām orientētas diskusijas.

Sertificēto auditoru skaitam pēc ievērojama kāpuma iepriekšējos gados ir parādījusies tendence samazināties. Pārskata gadā sertificēto iekšējo auditoru īpatsvars bija 49% no kopējā iekšējā auditoru skaita un šis rādītājs attiecībā pret 2013.gadu ir samazinājies par 3%.

Iepriekšējo gadu kāpuma tendenci ietekmēja 2014.gada 30.janvārī spēkā stājies Iekšējā audita likuma nosacījums⁹, ka iekšējā audita struktūrvienības vadītāja pienākumus var pildīt tikai tāda persona, kura ir ieguvusi valsts pārvaldes iekšējā auditora sertifikātu vai biedrības "Iekšējo auditoru institūts" atzītu iekšējā auditora profesionalitāti apliecināšu sertifikātu. Vienā gadījumā (Valsts kanceleja) struktūrvienības vadītājs turpina valsts pārvaldes iekšējā auditora sertifikāta iegūšanas procesu, pārējās struktūrvienības vada sertificēti vadītāji. Pārskatā gadā no 4 līdz 7 (29% no kopējā skaita) palielinājies iekšējā audita struktūrvienību skaits, kurās iespēju sertificēties ir izmantojuši vismaz 75% iekšējo auditoru. Jāatzīmē, ka trīs institūcijās strādā iekšējie auditori, kuri ieguvuši starptautiski atzītus iekšējā auditora profesionalitāti apliecināšus sertifikātus (Aizsardzības ministrija, Lauku atbalsta dienests, Valsts kase).

Iekšējā audita procesa efektivitāti raksturo iekšējā audita gada plāna izpilde, noslēgto iekšējo auditu skaits, iekšējā audita ziņojumu skaits un to savlaicīgums un iekšējā audita funkcijai patērētais laiks.

Pārskata gadā iekšējie auditori noslēdza 204 iekšējos auditus un sagatavoja 268 iekšējā audita ziņojumus vadībai. Palielinoties horizontālo auditu īpatsvaram, centralizējot iekšējo audita funkciju ministriju līmenī, nepalielinot attiecīgi iekšējo auditoru skaitu, pēdējo pārskata gadu laikā ir pieaudzis vidēji iekšējo auditu ilgums, kā rezultātā ir samazinājies vidējais iekšējo auditu skaits uz vienu iekšējo auditoru (no 4 līdz 2). Vidējais ziņojumu skaits – 3 ir saglabājies pasaules prakses līmenī, tas skaidrojams ar ziņojumu gatavošanu katram institūcijas vadītājam horizontālo iekšējo auditu ietvaros.

Ir būtiski, lai iestāžu vadītāji saņem savlaicīgi informāciju par kontroles sistēmas trūkumiem un kā liecina iekšējā audita gada pārskati, ziņojumu iesniegšanas termiņu kavēšana ir samazinājies par 17% salīdzinot ar iepriekšējo pārskata gadu, un tiek kavēta vidēji 27% gadījumos. Pārskata gadā uz pusi (no 12 uz 6) ir samazinājies iekšējā audita struktūrvienību skaits, kurām 50% un vairāk gadījumos ir kavēti iekšējā audita ziņojumu iesniegšanas termiņi. Samazinājies arī maksimālais termiņa kavējumu īpatsvara rādītājs no 100% uz 75%.

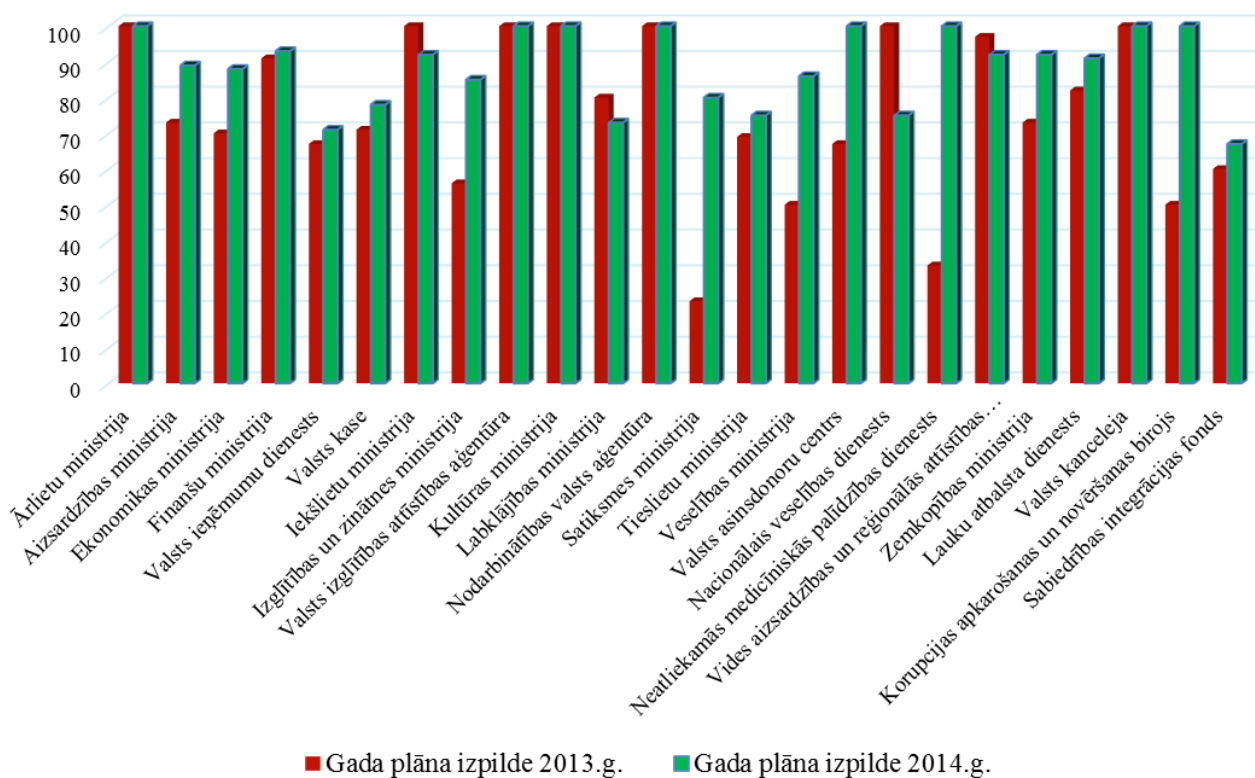
Ar iekšējo auditu saistīto dienu īpatsvars no kopējā darbam patērēto dienu skaita ir paaugstinājies par 5% un pārskata gadā sasniedz 82%. Iekšējā audita uzdevumiem mazāk par 65% no kopējā darba laika patērē tikai trīs iekšējā audita

⁹ Iekšējā audita likuma 11.panta trešā daļa

FMZino_260615_ia; Informatīvais ziņojums par iekšējā audita darbību ministrijās un iestādēs 2014.gadā

struktūrvienībās. Atbilstoši iekšējo auditoru sniegtajai informācijai, no 110 darbiniekiem 90 ir iesaistīti iekšējā audita funkcijas īstenošanā. Joprojām atsevišķās struktūrvienībās iekšējie auditori tika iesaistīti citu uzdevumu izpildē, piemēram, disciplinārlietu izmeklēšanā, vadības sistēmu uzturēšanā, īpašu vadības uzdevumu izpildē.

Viedokli par iekšējo kontroles sistēmu pamato ar atbilstoši noteiktajam auditēšanas biežumam veikto iekšējo auditu rezultātiem, kā rezultātā ir būtiska iekšējā audita gada plāna izpilde, kas pārskata gadā bija vidēji 89%. Rādītāja zemākais sliekšnis ir paaugstinājies būtiski, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, kad 5 institūcijās gada plāna izpilde bija 50% vai zemākā līmenī, bet pārskata gadā zemākais līmenis ir 2 iekšējā audita struktūrvienībās ar izpildi no 67% līdz 71% (5.attēls).

5.attēls. Gada plāna izpilde ministrijās un iestādēs, %

Iekšējā audita struktūrvienības savu darbību plāno¹⁰ piecu gadu laikposmam, sagatavojot stratēģisko plānu, kurā atbilstoši noteiktiem kritērijiem izstrādā plāna izpildes grafiku un nosaka iekšējo auditu stratēģiju¹¹ (tai skaitā iekšējo auditu biežumu atbilstoši novērtētā riska līmenim un prioritātei, pieejamajiem resursiem). Papildus gada plāna izpildei Finanšu ministrija veica iekšējā audita stratēģijas izpildes un stratēģijā noteiktā auditēšanas biežuma ievērošanas analīzi, kā arī tika apkopota informācija par iekšējā audita gada plānu aktualizāciju.

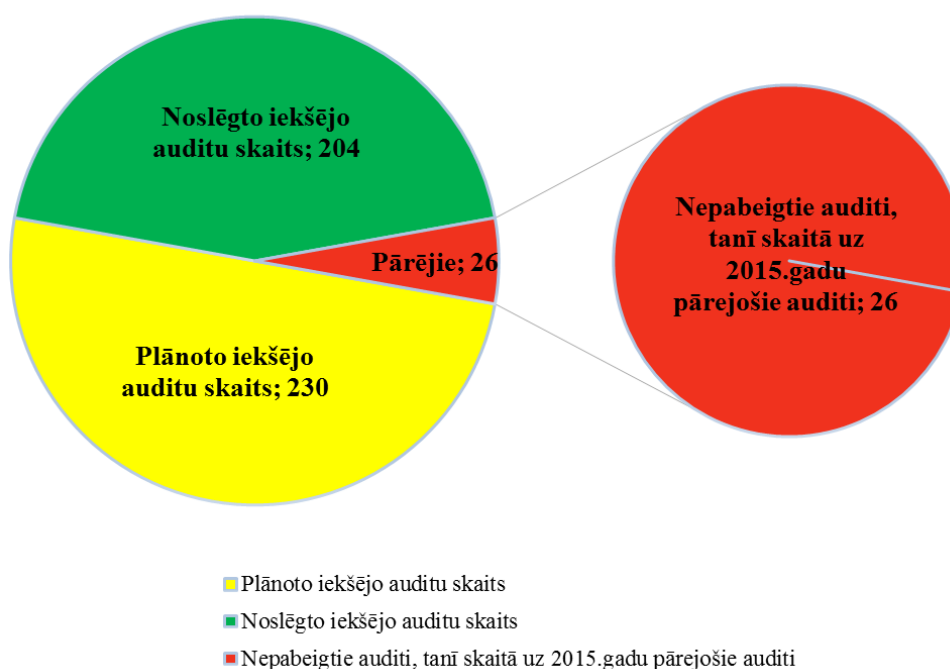
¹⁰ Ministru kabineta 2013. gada 9. jūlija noteikumu Nr.385 "Iekšējā audita veikšanas un novērtēšanas kārtība" 18.punkts.

¹¹ Ministru kabineta 2013. gada 9. jūlija noteikumu Nr.385 "Iekšējā audita veikšanas un novērtēšanas kārtība" 3.2.2. nodaļa. FMZino_260615_ia; Informatīvais ziņojums par iekšējā audita darbību ministrijās un iestādēs 2014.gadā

Stratēģijā iekļauto iekšējo auditu izpildes vidējais rādītājs ir 71%. Divās struktūrvienībās stratēģijā iekļauto auditu izpilde ir zemā līmenī, jo nesasniedz 40%, savukārt tikai 6 no 24 struktūrvienības ir nodrošinājušas 100% stratēģijā iekļauto iekšējo auditu izpildi.

Analizējot stratēģijā noteiktā auditēšanas biežuma ievērošanu, tikai piecas iekšējā audita struktūrvienības stratēģiskajā plānā 2014.gadā ir iekļāvušas visas auditējamās sistēmas un apakšsistēmas, kurām ir iestājies attiecīgais auditēšanas biežums. Iespēju pieņemt pamatotu lēmumu¹² zemas prioritātes sistēmas auditēt retāk nekā reizi piecos gados ir izmantojusi tikai Lauku atbalsta dienesta iekšējā audita struktūrvienība, savukārt citas struktūrvienības 46 zemas prioritātes neauditētajām sistēmām šādu pamatojumu nav sniegušas. Pārskata gada plānos netika ietvertas 92 augstas un vidējas prioritātes sistēmas, līdz ar to valsts pārvaldē saglabājas augsta riska jomas, par kurām nevar sniegt pamatotu viedokli.

Atbilstoši iekšējo auditu stratēģiskā plānā noteiktajām prioritātēm un gada plānā izvirzītajiem uzdevumiem, pārskata gadā ir noslēgti 204 iekšējie auditi. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu noslēgto iekšējo auditu skaits palielinājies nebūtiski par 2%. Vienlaikus ir jāatzīmē, ka no 230 pārskata gadā plānotajiem iekšējiem auditiem, nav pabeigti 26 iekšējie auditi, kas ir pārcelti uz 2015.gadu un ietekmēs stratēģijas savlaicīgu īstenošanu un kavēs pamatota viedokļa par iekšējo kontroles sistēmu sniegšanu (6.attēls).

6.attēls. Plānoto un noslēgto iekšējo auditu skaits ministrijās un iestādēs

Lai samazinātu starpību starp pieejamiem un nepieciešamiem laika resursiem un cilvēkresursiem, institūcijas vadītājs var pieņemt lēmumu par papildu resursu vai ārpakalpojuma nepieciešamību.¹³ Lai īstenotu noteikto iekšējo

¹² Ministru kabineta 2013.gada 9.jūlija noteikumu Nr.385 "Iekšējā audita veikšanas un novērtēšanas kārtība" 32.punkts.

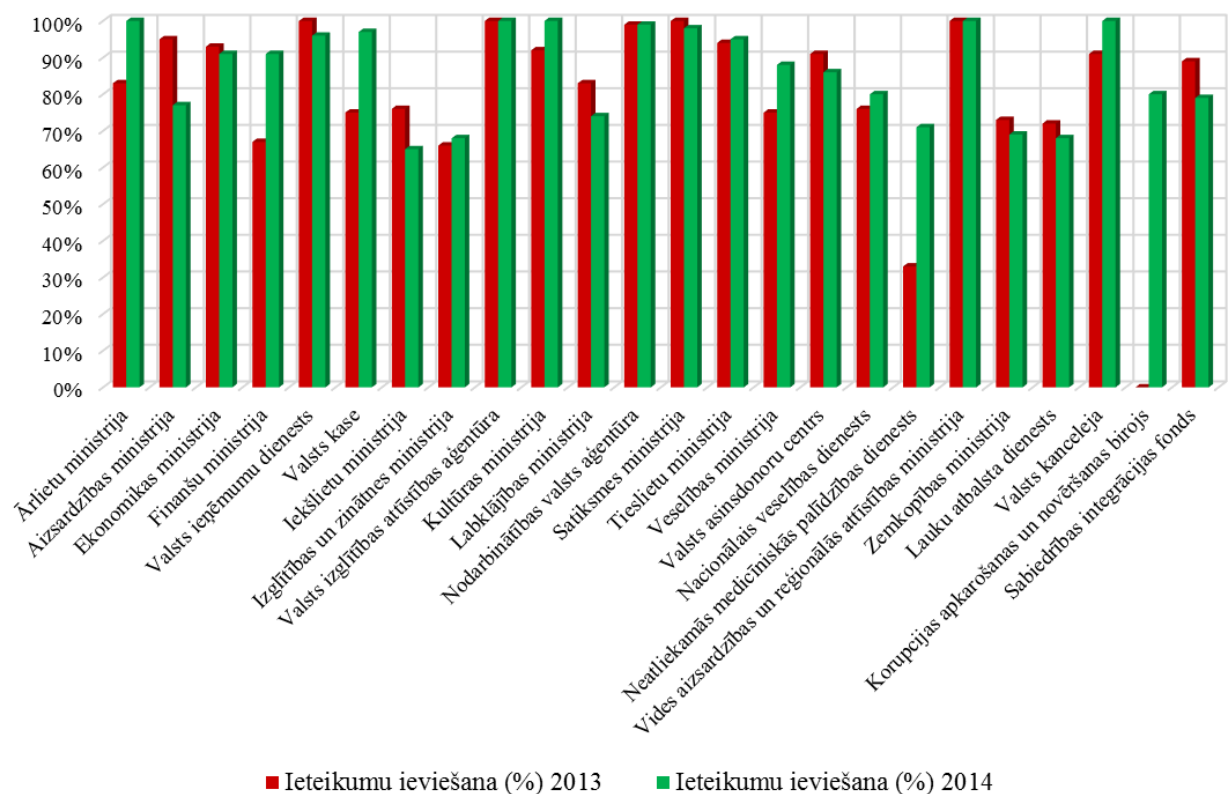
¹³ Ministru kabineta 2013.gada 9.jūlija noteikumu Nr.385 "Iekšējā audita veikšanas un novērtēšanas kārtība" 39.punkts. FMZino_260615_ia; Informatīvais ziņojums par iekšējā audita darbību ministrijās un iestādēs 2014.gadā

auditu stratēģiju, Izglītības un zinātnes ministrijā tika izmantots iekšējā audita ārpakalpojums.

Pārskata gadā iekšējo auditu gada plānu grozījumu rezultātā ir atcelti 9 augstas, 13 vidējas un 22 zemas prioritātes iekšējie auditi, kas papildus ietekmē iekšējā audita stratēģijas izpildi un iekšējā audita vides segumu, attiecīgi arī iespēju sasniegt kopējā viedokļa sniegšanai nepieciešamo sistēmu novērtējuma apjomu. Galvenais iemesls, ko iekšējā audita struktūrvienības norādīja plāna grozījumu pamatojumā, bija cilvēkresursu trūkums un iekšējā audita iesaistīšana neplānotos darbos.

Iekšējā audita struktūrvienības pievienoto vērtību raksturo ieviesto ieteikumu skaits, konsultāciju skaits, kā arī iestādes vadītāja, auditējamo un Iekšējā audita padomes sniegtais novērtējums par iekšējā audita darbu.

Vidējais ieviesto ieteikumu īpatsvars pārskata gadā bija 86% (7.attēls). Atbilstoši rezultātvajam rādītājam vairākās institūcijās iekšējā audita ieteikumi tiek ieviesti savlaicīgi, tomēr daudzās institūcijās ir samazinājies rādītājs. Vienlaikus vairums institūcijās ir ieviesta prakse vairākkārtīgi pagarināt ieteikumu ieviešanas termiņus. Finanšu ministrija plāno pārskatīt atskaitīšanās kārtību par ieviestajiem iekšējā audita ieteikumiem, paredzot informācijas iegūšanu par sākotnēji noteiktajā termiņā ieviestajiem ieteikumiem un ieteikumiem, kam pārcelts ieviešanas termiņš, kā arī neieviestajiem ieteikumiem.

7.attēls Ieteikumu ieviešanas īpatsvars ministrijās un iestādēs (%)

Konsultāciju dienu skaita vidējais rādītājs pret ar iekšējo auditu saistīto dienu skaitu nav mainījies un pārskata gadā ir 6%.

Augsts iekšējā audita struktūrvienību vadītāju ikgadējais darbības novērtējums, kā arī auditējamo un iestāžu vadītāju sniegtais vērtējums par iekšējā audita struktūrvienību darbību liecina, ka iekšējā audita darba rezultāti ir kvalitatīvi, kompetenti un palīdz pilnveidot iestāžu iekšējos procesus.

Iekšējā audita struktūrvienību darba koordinācija un kvalitātes uzraudzība

Lai pilnveidotu iekšējā audita darba koordināciju un kvalitātes uzraudzību tika veikts Valsts pārvaldes iekšējā audita politikas īstenošanas un uzraudzības ārējais novērtējums. Novērtējumu 2014.gada decembrī veica SIA PricewaterhouseCoopers. Kopumā novērtētās kontroles ir atbilstošas, pietiekamas un efektīvas, nepieciešami atsevišķi uzlabojumi. Plānotie uzlabojumi saistīti ar skaidrojošā darba attīstību, sadarbības ar Iekšējo auditoru institūtu paplašināšanu, starpresoru auditu attīstību, kā arī iespēju ieviest iekšējā audita funkcijas vienotu IT atbalsta rīku.

Lai nodrošinātu iekšējā audita koordināciju un vienotu iekšējā audita ilgtermiņa attīstības plānošanu, Finanšu ministrija īstenoja virkni pasākumu šādās jomās.

Kopējo valsts pārvaldē auditējamo prioritāšu noteikšana. Lai izvirzītu apstiprināšanai nākamajā pārskatā periodā kopīgo valsts pārvaldē auditējamo jomu, Finanšu ministrija analizēja esošo situāciju, apsprieda aktuālās tēmas ar horizontālo procesu īpašniekiem par valsts pārvaldē esošajām augsta riska jomām, kā arī veica papildus izpēti par situāciju IT auditu jomā un sagatavoja pamatotus priekšlikumus. Ar Ministru kabineta 2014.gada 28.oktobra rīkojumu Nr.615 "Par kopējām valsts pārvaldē auditējamām prioritātēm 2015.gadam" tika apstiprināta informācijas tehnoloģiju vadības sistēmas iekšējā audita veikšana, kura ietvaros plānots novērtēt informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldības organizēšanu, nepieciešamo resursu plānošanu, uzskaiti, sagādi, ieviešanu, izmantošanu, uzturēšanu, koplietošanu, optimizēšanu un valsts informācijas sistēmu drošības pasākumu izveidi.

Lai sniegtu metodisko atbalstu, nodrošinātu vienotu pieeju un izpratni prioritārā iekšējā audita (turpmāk – prioritārā audita) veikšanā, Finanšu ministrija organizēja un 2015.gadā turpina darbu, lai nodrošinātu IT audita veikšanas metodikas izstrādi, diskusiju organizēšanu iekšējiem auditoriem, kā arī mācību kursa organizēšanu Valsts administrācijas skolā.

Iekšējā audita struktūrvienību darbības novērtēšana. Informatīvā ziņojuma izstrādes brīdī Finanšu ministrija ir novērtējusi Sabiedrības integrācijas fonda Iekšējā audita vienības darbību. Iekšējā audita funkcija darbojas bez būtiskām nepilnībām un novērtēšanas rezultāts – 3, t.i., konstatētie trūkumi neietekmē iekšējā audita funkcijas mērķa sasniegšanu.

Līdz 2015.gada beigām Finanšu ministrija plāno noslēgt iekšējā audita struktūrvienības darbības novērtēšanu Satiksmes ministrijā, Izglītības un zinātnes ministrijā, Valsts izglītības attīstības aģentūrā, Veselības ministrijā, Valsts

asinsdonoru centrā, Nacionālā veselības dienestā, Neatliekama medicīniskās palīdzības dienestā un Valsts ieņēmumu dienestā un izstrādāt iekšējā audita struktūrvienību darbības novērtēšanas plānu 2016. - 2020.gadam.

Attīstot novērtēšanas procesu, Finanšu ministrija 2014.gadā izstrādāja iekšējos noteikumus „Ministriju un iestāžu iekšējā audita struktūrvienību darbības jomu novērtēšanas kritēriji un skaitliskās vērtības piešķiršanas kārtība”. Iekšējie noteikumi tiks piemēroti, sākoties nākamajam novērtēšanas ciklam, un veicinās labāku Finanšu ministrijas un iekšējā audita struktūrvienību savstarpējo izpratni.

Iekšējo auditoru profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanas koordinācija. Novadītas jauno valsts pārvaldes iekšējo auditoru apmācības, kā arī apmācības par prioritārā audita veikšanu. Tika organizēta iespēja ministriju un iestāžu iekšējiem auditoriem sekot Eiropas Komisijas iekšējā audita konferences tiešraidei no Briseles. Tā tika gūtas zināšanas par iekšējā audita funkcijas īstenošanu citās valstīs, kopīgi apspriežot konferencē izskatītos jautājumus, tika veicināta iespējami plašāka iekšējā audita struktūrvienību iesaiste diskusijā par iekšējā audita aktuāliem jautājumiem.

Finanšu ministrijas iekšējā audita politikas plānotāju pārstāvji maijā piedalījās finanšu ministriju un centrālo koordinējošo struktūrvienību (Central Harmonisation Unit - CHU) konferencē Hāgā (Nīderlandē). Dalībnieki bija struktūrvienības, kuru uzdevums ir nodrošināt vienotas iekšējā audita politikas izstrādi un uzraudzību, kā arī izstrādāt iekšējās kontroles prasības. Pasākumā tika diskutēts par iekšējā audita kvalitātes nodrošināšanas jautājumiem ES dalībvalstīs, par jautājumiem, kas saistīti ar audita komiteju vai tām pielīdzināmu institūtu izveidi ES dalībvalstīs.

Finanšu ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas un Valsts izglītības attīstības aģentūras iekšējā audita pārstāvji piedalījās Twinning Light projekta Nr.HR/2010/IB/FI/06 TWL “Horvātijas valsts pārvaldes iekšējā audita kompetences stiprināšana Kohēzijas un Struktūrfondu auditu veikšanai saskaņā ar ES labāko praksi” īstenošanā, sniedzot metodoloģisko atbalstu Horvātijas kolēģiem, sagatavojot virkni prezentāciju par dažādiem iekšējā audita politikas plānošanas un darba izpildes aspektiem, sniedza praktiskās apmācības, piedalījās dokumentu izstrādē. Minētais apliecina arī Latvijas valsts pārvaldes un Finanšu ministrijas iekšējā audita kompetenci, jo Latvija starp pārējām Eiropas Savienības dalībvalstīm tika atzīta par piemērotāko projekta realizācijai.

Iekšējo auditoru sertifikācijas sistēmas pārraudzība. Sniegtas konsultācijas un veiktas sertifikācijas kandidātu apmācības, kā arī nodrošināta divu sertifikācijas pārbaudījumu norise.

Sertifikāta iegūšanai nepieciešamo zināšanu līmeņa sasniegšana sekmētu publiskā sektora iekšējā audita kvalifikācijas paaugstināšanos kopumā, tomēr šobrīd valsts pārvaldē pastāv motivācijas trūkums iegūt profesionālo kompetenci apliecinošus dokumentus. Kā norāda Iekšējā audita padome, nepieciešams meklēt iespējas, tai skaitā finansiālas, lai ministrijas un iestādes motivētu iekšējos auditorus iegūt sertifikātus, kā arī motivētu sertificētos auditorus darbam valsts pārvaldes iekšējā auditā.

Finanšu ministrijas stratēģijā 2014.-2016.gadam ietverti Iekšējā audita politikas vadības virziena pasākumi un identificētas jomas, kuras nepieciešams attīstīt valsts pārvaldes iekšējā audita funkcijas mērķu sasniegšanai:

- palielināta uzticamība iekšējo auditoru viedoklim par iekšējās kontroles sistēmu;
- palielināts efektivitātes novērtējuma īpatsvars viedoklim par iekšējās kontroles sistēmu valsts pārvaldē.

Finanšu ministrija iekšējā audita attīstības sekmēšanai ir pievērsusies ciešāka metodoloģiskās uzraudzības un sadarbības procesa veidošanai ar iekšējā audita struktūrvienībām, kura ietvaros struktūrvienības varētu saņemt laicīgu un vērtīgu palīdzību un atbalstu, tādējādi uzlabojot iekšējā audita kvalitāti struktūrvienībās un veicinot to attīstību.

Ministru kabineta noteiktās auditējamās prioritātes īstenošana

Lai vienlaicīgi novērtētu iekšējās kontroles valsts pārvaldei nozīmīgās jomās un kopumā veicinātu valsts pārvaldes attīstību, Ministru kabinets katru gadu pēc finanšu ministra priekšlikuma nosaka kopējās valsts pārvaldē auditējamās prioritātes.

Ar Ministru kabineta 2013.gada 4.decembra rīkojumu Nr.591 "Par kopējām valsts pārvaldē auditējamām prioritātēm 2014.gadā" ministriju un iestāžu iekšējā audita struktūrvienībām tika noteikts 2014.gadā novērtēt likumu un Ministru kabineta noteikumu (turpmāk – NA) izstrādes un virzības iekšējās kontroles sistēmas darbību un ekonomisko efektivitāti.

Audits veikts 45 institūcijās. Kopumā iekšējā audita struktūrvienības sniedz vērtējumu, ka izveidotā NA izstrādes un virzības iekšējās kontroles sistēma darbojas, lai gan ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi - konstatēti atsevišķu, specifisku kontroļu trūkumi, tomēr kopumā novērtētās kontroles ir atbilstošas, pietiekamas un efektīvas, kas ļauj sniegt pietiekamu pārlicību, ka riski tiek vadīti un iestādes mērķis tiks sasniegts.

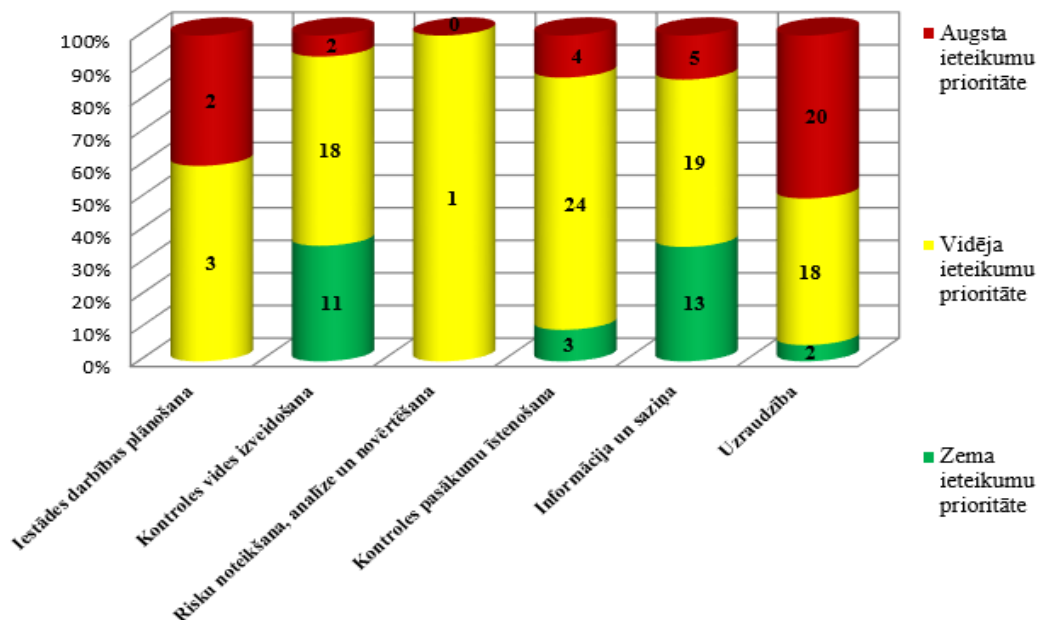
Auditā identificēti NA virzību veicinošie un kavējošie faktori, kā arī sniegti priekšlikumi, kas attiecas uz visu valsts pārvaldi kopumā un skar MK 07.04.2009. noteikumu Nr.300 "Ministru kabineta kārtības rullis" (turpmāk – MK kārtības rullis) un MK 25.08.2009. noteikumu Nr.970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā" pilnveidi; vienotā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāla izstrādi.

Valsts kanceleja ir atzinusi, ka kopumā audita rezultāti būs noderīgi izstrādājot jaunu Normatīvo aktu projektu izstrādes rokasgrāmatu; nodrošinot apmācības par tiesību aktu projektu izstrādi; izveidojot Vienoto tiesību aktu projekta portālu; izstrādājot jauno MK kārtības rulli.

Detalizēta rezultātu analīze ietverta Ziņojumā par kopējās valsts pārvaldē 2014.gadā auditējamās prioritātes rezultātiem un iesniegta Valsts kancelejā¹⁴.

¹⁴ Ziņojums iesniegts Valsts kancelejā ar Finanšu ministrijas 15.12.2014. vēstuli Nr.15-VK/7169 "Par 2014.gada prioritārā audita rezultātiem", izpildot Ministru kabineta 04.12.2013. rīkojuma Nr.591 "Par kopējām valsts pārvaldē auditējamām prioritātēm 2014.gadā" 4.punktu. FMZino_260615_ia; Informatīvais ziņojums par iekšējā audita darbību ministrijās un iestādēs 2014.gadā

Prioritārā audita rezultātā visā valsts pārvaldē sniegti 145 ieteikumi (ar vidēju prioritāti - 57 %; ar augstu prioritāti 23 % ieteikumu; ar zemu prioritāti - 20 %) NA izstrādes un virzības pilnveidei, tādējādi mazinot nekvalitatīvi izstrādātu NA risku, administratīvo slogu, nākotnē, iespējams, – NA skaitu.

8.attēls. Ieteikumu klasifikācija pēc iekšējās kontroles sistēmas elementiem

Ieteikumi uzlabojumiem sniegti, lai NA izstrādes un virzības:

- uzraudzības jomā (28% jeb 40 ieteikumi) nodrošinātu savlaicīgu un kvalitatīvu NA izstrādi, veicinātu sabiedrības uzticību valsts pārvaldei un mazinātu reputācijas apdraudējuma risku (lietvedības informācijas sistēmas pilnvērtīga izmantošana uzraudzības īstenošanai; starpposmu izpildes termiņu noteikšana un uzraudzība; NA projekta kvalitātes uzraudzība, t.sk., NA projekta kvalitātes pašnovērtējuma veikšana; NA izstrādes termiņu kavējuma cēloņu analīze; informācijas institūcijas mājaslapā internetā aktualitātes uzraudzība; NA izstrādes izmaksu efektivitātes novērtējums, t.sk., vai NA izstrādē patērētais laiks ir adekvāts; metodiskā atbalsta konsultāciju uzskaitē).

- informācijas un saziņas nodrošināšanas jomā (26% jeb 37 ieteikumi) panāktu vienotu izpratni un savstarpēji koordinētu darbību NA izstrādes un virzības procesā, veicinātu savlaicīgu un kvalitatīvu sabiedrības līdzdalību NA izstrādē un mazinātu laika, personāla, finanšu un citu resursu nelietderīgas izlietošanas risku (savlaicīgas, aktuālas, pārskatāmas un pilnīgas informācijas par sabiedrības līdzdalību NA izstrādē pieejamība institūcijas mājaslapā internetā; iekšējo procedūru papildināšana ar sabiedrības iesaistes NA izstrādē kārtību; informācijas, saistītas ar NA izstrādi un virzību, aprīti un koordinācija resora ietvaros; metodiskās vadības pasākumi par NA izstrādi un lobēšanas jautājumiem, t.sk., apmācības).

- gan kontroles vides (21% jeb 31 ieteikumi), gan kontroles pasākumu īstenošanas jomās (21% jeb 31 ieteikumi) skaidri noteiktu pienākumu un atbildības sadalījumu, mazinātu funkciju dublēšanos, nodrošinātu vienveidīgu un

skaidru rīcību NA izstrādē un virzībā konkrētā resora ietvaros, mazinot resursu nelietderīgu izlietošanu un kļūdu risku.

- plānošanas jomā (3% jeb 5) nodrošinātu sabalansētu resursu noslodzi un savlaicīgu NA izstrādi.

Audita rezultāti apliecina, ka ir apgrūtināta ekonomiskās efektivitātes novērtēšana, un valsts pārvaldē nepieciešams attīstīt vadības rīkus un auditoru kompetenci efektivitātes auditu veikšanai.

Iekšējā audita padomes izteikto ieteikumu īstenošana

Par ministriju un iestāžu 2013.gada iekšējā audita darbības rezultātiem Iekšējā audita padome sniedza viedokli, ka:

➤ iekšējā audita sistēma ir izveidota un sekmīgi darbojas Aizsardzības ministrijā, Kultūras ministrijā, Labklājības ministrijā, Nodarbinātības valsts aģentūrā, Tieslietu ministrijā, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā, Zemkopības ministrijā un Lauku atbalsta dienestā.

➤ iekšējā audita sistēma ir izveidota, tomēr tās darbībā nepieciešami uzlabojumi Ārlietu ministrijā, Ekonomikas ministrijā, Finanšu ministrijā, Valsts kasē, Iekšlietu ministrijā, Valsts izglītības attīstības aģentūrā, Valsts asinsdonoru centrā, Nacionālā veselības dienestā, Valsts kancelejā, Sabiedrības integrācijas fondā.

➤ iekšējā audita sistēma ir izveidota, tomēr tās darbībā nepieciešami būtiski uzlabojumi Valsts ieņēmumu dienestā, Izglītības un zinātnes ministrijā, Satiksmes ministrijā, Veselības ministrijā, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestā.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā Padome neguva pārliecību, ka iekšējā audita sistēma praksē darbojas.

Informāciju par iepriekšējā gada Iekšējā audita padomes atzinumos norādīto trūkumu novēršanas gaitu un izpildi kopumā ir iesniegušas visas institūcijas, tomēr tikai daļa no tām ir pilnībā izpildījušas Ministru prezidenta 2014.gada 13.marta rezolūciju Nr.21/SAN-28, pārskatā par iekšējā audita darbību 2014.gadā iekļaujot informāciju par Iekšējā audita padomes atzinumā konstatēto trūkumu novēršanas gaitu un izpildi, ieguvumus un kavējošos faktoros.

Padome aicināja 2014.gadā plānot horizontālos iekšējos auditus, saskaņojot tos ar procesa īpašniekiem citās ministrijās, t.i. plānojot, koordinējot un īstenojot horizontālos iekšējos auditus kopējo politiku jomās. Atsevišķos gadījumos iekšējie auditori norādīja, ka atbilstoši iekšējā audita stratēģijai un plāniem nebija radusies nepieciešamība ieplānot horizontālo iekšējo auditu auditējamajās sistēmās, kas skartu kādu citas ministrijas vai iestādes pamatfunkciju īstenošanu. Tika izteikts arī viedoklis, ka šāda starpresoru auditu plānošana valsts pārvaldē pagaidām nav iespējama, jo nepieciešams atrisināt virkni administratīvi-organizatorisku jautājumu. Vairākas iestādes ir sadarbojušās plānojot un koordinējot iekšējos auditus jomās, kas skar starpinstitūciju politiku – Iekšlietu ministrija ar Veselības ministriju un Tieslietu ministriju ekspertīžu jomā, Iekšlietu ministrija ar Kultūras ministriju muzeju

darbības jomā, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija 2014.gadā pēc Lauku atbalsta dienesta pieprasījuma ārkārtas pārbaudes ietvaros nodrošināta horizontālo sadarbību. Atsevišķi starpresoru sadarbības aspekti tika ietverti 2014.gadā prioritāri veiktajā Likumu un Ministru kabineta noteikumu izstrādes un virzības iekšējās kontroles sistēmas audita ietvaros.

Padome raugās uz ministrijām un iestādēm kā vienotu valsts pārvaldes kopumu. Iekšējā audita funkcijas īstenošanas pilnveidei 2014.gadā gandrīz visas ministriju un iestāžu iekšējā audita struktūrvienības ir sadarbojušās un piedalījušās pieredzes apmaiņā, tādējādi paaugstinot audita funkciju izpildes kvalitāti un izpratni par atsevišķiem aktuāliem iekšējā audita darbības jautājumiem. Auditori norādīja, ka veiksmīgi realizēta savstarpēja pieredzes apmaiņa tādos jautājumos kā 2014.gada prioritārā audita „Likumu un Ministru kabineta noteikumu izstrādes un virzības iekšējās kontroles sistēma” izpilde, risku vadības un kvalitātes vadības procesa pilnveidošana, IT auditi, vadības kontroles sistēmas testēšana, iekšējās kontroles sistēmas uzbūve.

Ārlietu ministrijas un Finanšu ministrijas iekšējā audita struktūrvienību vadītāji piedalījās Pasaulē Globālā Iekšējo auditoru institūta ikgadējā Globālā Iekšējo auditoru institūta konferencē Londonā. Atsevišķu institūciju iekšējie auditori piedalījās klātienē Eiropas Komisijas iekšējā audita konferencē Briselē, tādējādi gūstot zināšanas par audita funkcijas īstenošanu citās valstīs, citi tai sekoja tiešraidē.

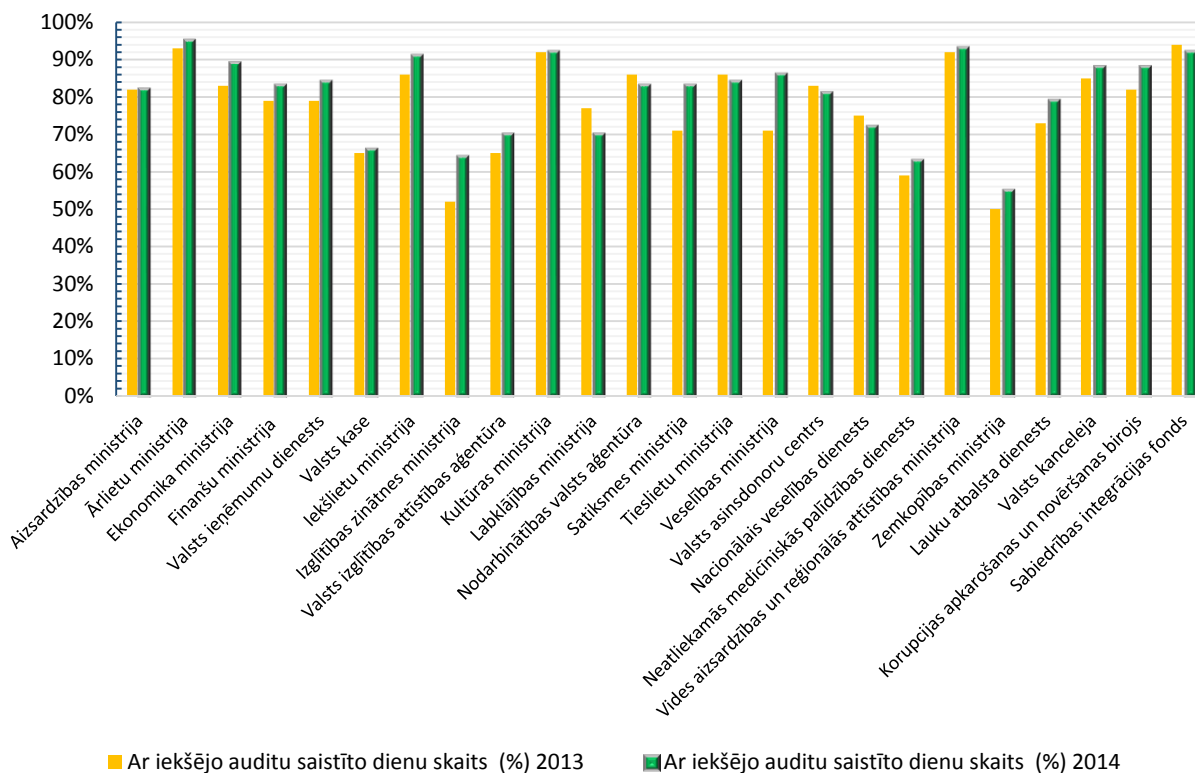
Līdz ar Finanšu ministriju, arī atsevišķas iestādes Twinning Light projekta “Horvātijas valsts pārvaldes iekšējā audita kompetences stiprināšana Kohēzijas un Struktūrfondu auditu veikšanai saskaņā ar ES labāko praksi” nodeva savu pieredzi Horvātijas Finanšu ministrijas iekšējā audita speciālistiem.

Pārskata gadā noticis arī Valsts kontroles revidentu un valsts pārvaldes iekšējo auditoru ikgadējais pieredzes apmaiņas pasākums, kurā pārrunāti jautājumi par iekšējā un ārējā audita sadarbību un darba rezultātiem.

Padome vērsa uzmanību, ka, saglabājoties būtiski ierobežotiem iekšējā audita funkcijas resursiem, ir svarīgi meklēt visus iespējamus papildu risinājumus zināšanu iegūšanai ministrijas vai iestādes pamatdarbības jomās. Kopumā iekšējie auditori novērtējuši, ka var nodrošināt kvalitatīvus iekšējos auditus visās ministrijas jomās, izņemot IT auditus, kur nepieciešams papildināt specifiskās zināšanas. Vairākos gadījumos iekšējie auditori piedalījušies dažādās mācībās un pieredzes apmaiņas pasākumos par iestādes pamatdarbības jomām, kā arī iekšējo auditu veiksmīgai īstenošanai lūguši konsultācijas zvērinātiem revidentiem, Valsts kancelejas, Pārresoru koordinācijas centra ekspertiem, kā arī riska vadības speciālistiem. Valsts ieņēmumu dienesta iekšējā audita struktūrvienība darbam piesaistīja iekšējos auditorus ar pieredzi pamatdarbības sistēmās.

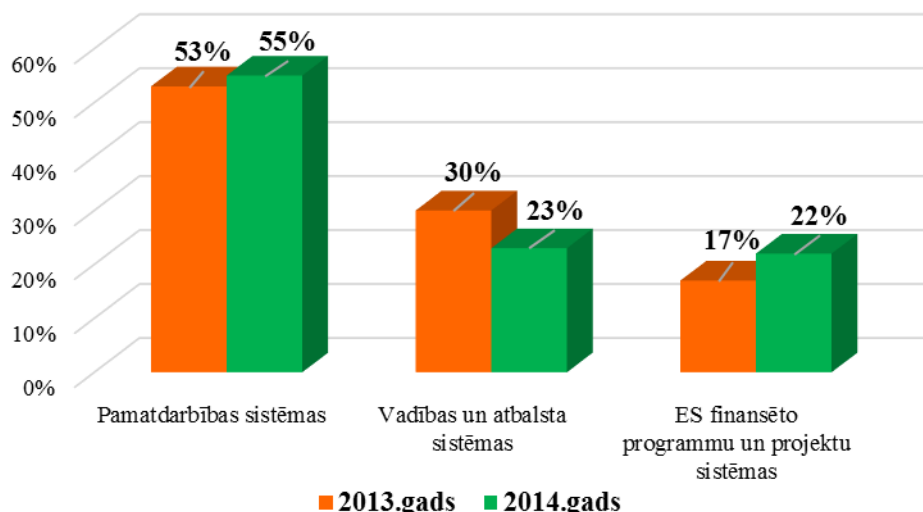
Atbilstoši 2013.gada darbības pārskatiem atsevišķu iestāžu iekšējā audita struktūrvienību darba laiks bija veltīts citu, ar iekšējo auditu tieši nesaistītu

uzdevumu izpildei. Padome ieteica vismaz 60% no sava darba laika veltīt tieši ar iekšējo auditu saistītu uzdevumu izpildē. Kopumā 2013.gadā ar iekšējo auditu saistītu vidējais dienu skaits bija 79%. Salīdzinājumā ar 2014.gadu radītājs palielinājās par 3% un ir 82% līmenī (9.attēls).

9.attēls. Ar iekšējo auditu saistīto dienu skaita īpatsvars ministrijās un iestādēs (%)

2013.gadā turpināja palielināties ministriju un iestāžu pamatdarbības sistēmu iekšējo auditu īpatsvars un Padome uzskatīja, ka arī turpmākajos gados pamatdarbību sistēmu auditu īpatsvaram jābūt aptuveni 60% līmenī. Analizējot kopējo sistēmu iekšējo auditu īpatsvaru 2014.gadā var secināt, ka no 204 veiktajiem iekšējiem auditiem sistēmu īpatsvara vidējais sadalījums pa sistēmu grupām ir šāds: 55% pamatdarbības sistēmu iekšējiem auditiem, 23% vadības un atbalsta funkciju sistēmām, 22% ES finansēto programmu un projektu sistēmām un ārvalstu finanšu palīdzības projektu sistēmām (10.attēls). Tas atbilst iekšējo auditoru plānotajām aktivitātēm. Līdz ar to kā prioritāte ir saglabāta pamatdarbības sistēmu auditu veikšana un tas liecina par iekšējo auditoru augošo kompetenci, veicot iekšējos auditus nozares specifiskajās pamatdarbības sistēmās.

10.attēls. Veikto auditu sistēmu īpatsvars 2013. un 2014.gadā, %

Ziņojuma izstrādes brīdī Iekšējā audita padome ir izvērtējusi ministriju un iestāžu 2014.gada pārskatus un sniedza viedokli, ka:

➤ iekšējā audita sistēma ir izveidota un sekmīgi darbojas Aizsardzības ministrijā, Finanšu ministrijā, Valsts kasē, Kultūras ministrijā, Nodarbinātības valsts aģentūrā, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā, Zemkopības ministrijā un Lauku atbalsta dienestā, Valsts kancelejā, Valsts izglītības attīstības aģentūrā.

➤ iekšējā audita sistēma ir izveidota, tomēr tās darbībā nepieciešami uzlabojumi Ārlietu ministrijā, Ekonomikas ministrijā, Iekšlietu ministrijā, Tieslietu ministrijā, Veselības ministrijā, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestā, Valsts asinsdonoru centrā, Nacionālā veselības dienestā, Valsts ieņēmumu dienestā.

➤ iekšējā audita sistēma ir izveidota, tomēr tās darbībā nepieciešami būtiski uzlabojumi Izglītības un zinātnes ministrijā, Labklājības ministrijā, Korupcijas apkarošanas un novēršanas birojs, Satiksmes ministrijā, Sabiedrības integrācijas fondā.

Finanšu ministrija ir izvērtējusi Iekšējā audita padomes sniegtos ieteikumus iekšējā audita un koordinācijas uzlabošanai un 2015.gadā plāno pilnveidot rezultātīvo radītāju uzkrāšanas un atskaitīšanas sistēmu, sniegt metodisko atbalstu stratēģiskā plāna un gada plāna izstrādē un iekšējā audita ārpakalpojumu piemērošanā.

Galvenie secinājumi

1) Kopumā iekšējie auditori sniedz viedokli par 76% valsts pārvaldē īstenotajām funkcijām, uzdevumiem un vairāk nekā 50% funkcijām un uzdevumiem iekšējās kontroles sistēma novērtēta kā efektīva vai ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi.

Finanšu ministrija norāda, ka par 26% valsts pārvaldē īstenotajām funkcijām un uzdevumiem izteiktais viedoklis ir ierobežots.

Iekšējie auditori pārskata gadā nevarēja sniegt viedokli par iekšējās kontroles sistēmu 24% valsts pārvaldē īstenotajām funkcijām un uzdevumiem, no tām 71% ir augstas un vidējas prioritātes sistēmas.

Finanšu ministrijas darbības stratēģijā 2014.-2016.gadam iekšējā audita politikas jomā ir izvirzīti pasākumi, lai palielinātu efektivitātes novērtējuma īpatsvaru viedoklim par iekšējās kontroles sistēmu valsts pārvaldē un uzticamību iekšējo auditoru viedoklim par iekšējās kontroles sistēmu, kā rezultātā tiek plānots pilnveidot argumentācijas sistēmu kopējā viedokļa par iekšējās kontroles sistēmas darbību sniegšanā.

2) Iekšējā audita struktūrvienību kopējo darba izpildes un kvalitātes rādītāju izpilde ir uzlabojusies, tomēr Finanšu ministrija apkopojot rezultatīvos rādītājus novēroja iekšējā audita struktūrvienību atšķirīgu pieeju un interpretāciju rezultatīvo rādītāju uzkrāšanā un aprēķinos.

Lai nodrošinātu vienotu pieeju un kvalitatīvu iekšējā audita darba rezultatīvo rādītāju atspoguļošanu, Finanšu ministrija pilnveidos metodoloģiskos skaidrojumus, sniegs konsultācijas un turpinās meklēt risinājumus centralizēta IT rīka ieviešanai. Vienlaikus tiks pārskatīta rādītāju atskaitīšanās kārtība, paredzot papildus informācijas iegūšanu, lai objektīvāk atspoguļotu iekšējā audita darba rezultātus un pievienoto vērtību iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanā.

3) Ministru kabineta noteiktā auditējamā prioritāte 2014.gadam – novērtēt likumu un Ministru kabineta noteikumu izstrādes un virzības iekšējās kontroles sistēmas darbību un ekonomisko efektivitāti – ir īstenota. Iekšējo auditu rezultātā pilnveidotas kontroles normatīvo aktu izstrādes un virzības jomā, tai skaitā, lai veicinātu savlaicīgu un kvalitatīvu sabiedrības līdzdalību normatīvo aktu izstrādē, kā arī lai mazinātu funkciju dublēšanos. Iekšējā audita rezultāti apliecina, ka ir apgrūtināta efektivitātes novērtēšana, un valsts pārvaldē nepieciešams attīstīt rīkus efektivitātes iekšējo auditu veikšanai.

Lai veicinātu efektivitātes jautājumu īpatsvara paaugstināšanu iekšējos auditos, Finanšu ministrija plāno strādāt divos virzienos. Pirmkārt, lai radītu pieprasījumu no vadības puses ir nepieciešams attīstīt vadības rīkus un skaidrot ieguvumus – tiek plānota diskusija ar Valsts kancelejas vadību par iespējamo vadības rīku attīstību un to integrāciju iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībās. Otrkārt, tiks pilnveidota iekšējā audita kompetence, pilnveidojot metodiku un organizējot seminārus.

Finanšu ministrija atkārtoti uzsāks diskusiju par iespēju novērtēt valsts pārvaldē esošo iekšējās kontroles sistēmas brieduma līmeni un atbilstību Latvijas valsts pārvaldes vajadzībām.

4) Kopumā iekšējā audita sistēma 2014.gadā darbojās atbilstoši Iekšējā audita likuma prasībām. Vienlaikus ir jāatzīmē, ka Valsts kancelejā struktūrvienības vadītājs turpina valsts pārvaldes iekšējā auditora sertifikāta iegūšanas procesu un Labklājības ministrijas iekšējā audita struktūrvienība nav izstrādājusi iekšējā audita stratēģiju 2015.-2019.gadam, kas var ietekmēt 2015.gada darbības rezultātu kvalitāti.

5) Kopumā pārskata gadā iekšējā audita struktūrvienības ieviesa Iekšējā audita padomes izteiktos ieteikumus par 2013.gada darbības rezultātiem un par 2014.gada darbības rezultātiem tikai dažām iekšējā audita struktūrvienībām tika izteikti atkārtoti ieteikumi, kurus struktūrvienības turpina ieviest. Finanšu ministrija informāciju par Iekšējā audita padomes ieteikumu ieviešanas īstenošanu iekļaus informatīvajā ziņojumā par iekšējā audita struktūrvienību darbību ministrijās un iestādēs 2015.gadā.

Finanšu ministrs

J.Reirs

26.06.2015. 11:40

5232

J.Grossmane

67095660, jelena.grossmane@fm.gov.lv